

2. Бутник О. О. Аналіз розвитку державно-приватного партнерства в Україні// Державне управління: удосконалення та розвиток. Електронне наукове фахове видання. – 2014. – № 4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=709>

3. Бобко У. П. Державно-приватні партнерства в Україні та перспективи їх впровадження на прикладі підготовки до Євро-2012 // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. - 1 (1). – 2011. -С.274-282.

РОЗВИТОК ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

К. Л. МАКОВСЬКА, студ.

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

В економіці ряду розвинених, а в останні десятиліття і країн, що розвиваються, давно виникла особлива форма взаємодії бізнесу і влади. Йдеться про партнерство держави і приватного сектора, що позначається зазвичай терміном Public-Private Partnership (PPP). У вітчизняних ЗМІ не менш часто використовують й інший термін - "державно-приватне партнерство" (ДПП). ДПП являє собою інституційний та організаційний альянс державної влади і приватного бізнесу з метою реалізації суспільно значущих проектів в широкому спектрі сфер діяльності - від розвитку стратегічно важливих галузей економіки до надання громадських послуг в масштабах всієї країни або окремих територій.

В даний час в Україні здійснюються кардинальні зміни в системі взаємовідносин державного та приватного секторів економіки. За роки ринкових реформ в економіці країни істотно скоротився державний сектор, а функції управління найважливішими об'єктами життєзабезпечення поступово передаються приватному бізнесу. У цих умовах вкрай актуальною проблемою для органів публічної влади є перехід до стратегічного партнерства з приватним сектором, формування такого економічного порядку і систему взаємовідносин, які забезпечували б і гарантували майбутнє країни. Його зусилля повинні бути спрямовані на перетворення, що забезпечують раціональне поєднання вільної конкуренції із заходами

державного регулювання і забезпечення як інтересів суспільства, так і його майбутніх поколінь.

Однак зміст і форми ДПП, а також способи його ефективного застосування в українському державному управлінні і економічній політиці досліджені поки недостатньо.

Взаємодія держави і приватного сектора для вирішення суспільно значущих завдань має давню історію, в тому числі і в Україні. Однак, актуальним такий вид взаємодії держави і бізнесу став в останні десятиліття. З одного боку, ускладнення соціально-економічної ситуації в країні ускладнює виконання власне державою суспільно значущих функцій. З іншого боку, бізнес зацікавлений в нових об'єктах для інвестування. У цих умовах як ніколи своєчасним з'явився прийнятий 1 червня 2010 року Закон України «Про державно-приватне партнерство».

У ньому визначені основні ознаки державно-приватного партнерства:

- забезпечення вищих техніко-економічних показників ефективності діяльності, ніж при здійсненні такої діяльності державним партнером без залучення приватного партнера;
- довговічність відносин (від 5 до 50 років);
- передача приватному партнеру частини ризиків у процесі здійснення державно-приватного партнерства;
- внесення приватним партнером інвестицій в об'єкти партнерства з джерел, не заборонених законодавством.

У сфері ДПП діє цілий ряд Законів України, який створює законодавчу базу для його розвитку, а саме: Закон України «Про оренду державного та комунального майна», Закон України «Про фінансовий лізинг», Закон України «Про оренду землі» тощо.

Таким чином, до березня 2012 року була практично сформована нормативно-правова база, необхідна для початку реалізації положень Закону України «Про державно-приватне партнерство». Разом з тим, відбувається поступове вдосконалення нормативно-законодавчої бази. МЕРТ України спільно з експертами Програми розвитку державно-приватного партнерства (USAID) і авторським колективом інституту економіки та прогнозування НАН України, розроблена і представлена на розгляд Кабінету Міністрів України, Концепція розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2013 - 2018 роки.

В Україні ДПП розглядається як ефективний спосіб впровадження нових прогресивних механізмів співпраці між державою, органами місцевого самоврядування та приватним сектором, залучення приватних інвестицій в традиційно державні сфери економічної діяльності.

Необхідно відзначити, що Україна має досвід в реалізації проектів при взаємодії держави і бізнесу - мова йде про концесійні договори, договори оренди та спільної діяльності, які полягали в державі і до прийняття Закону України «Про державно-приватне партнерство». Існують діючі принципи, форми і засоби економічної взаємодії бізнесу з органами державної влади. Відповідно до прийнятих визначеннями і історично сформованими формами і методами реалізації ДПП, сформувався і достатній досвід практичного впровадження такого партнерства, широкі теоретичні дослідження його потенціалів.

Крім, того, приклад проведення Євро-2012 демонструє, що Україна може здійснювати потужні, системні іміджеві проекти. Вигравши право на проведення Євро-2012, Кабмін почав перейматися пошуком засобів на реалізацію пов'язаних з цим проектів, в першу чергу будівництвом стадіонів і доріг. Всього на сьогодні близько 160 проектів реалізуються в рамках ДПП. Триває робота по визначенню перспективних проектів і можливостей залучення інвестиційних ресурсів на умовах державно-приватного партнерства. МЕРТ України продовжує працювати над створенням умов для розвитку ДПП. Наступним кроком планується прийняття Стратегії розвитку ДПП в Україні, де будуть окреслені основні завдання, характеристики і принципи для подальшого розвитку ДПП МЕРТ України здійснює постійний моніторинг ефективності реалізації проектів, що реалізуються на умовах державно-приватного партнерства, і аналізує стан законодавства в цій галузі, з метою подальшого розвитку ДПП в Україні.

Однак, незважаючи на те, що і держава, і бізнес покладають на ДПП великі надії, розглядаючи його як важливий інструмент підвищення національної (і регіональної) конкурентоспроможності, процес впровадження механізмів державно-приватного партнерства в українську практику державного управління відбувається вкрай повільно. Невирішеність ряду методологічних питань концепції переходу до партнерських взаємин влади і бізнесу, відсутність належного досвіду такого партнерства, недосконалість законодавчої та нормативної бази на всіх рівнях, бюрократичні перепони стримують впровадження ДПП в нашій країні.

До сих пір немає чіткого уявлення про те, яким воно має бути і в яких організаційно-правових формах може здійснюватися. В основному переважають спрощені погляди на ДПП як на форму залучення коштів, з одного боку, держави, а з іншого боку, комерційних структур для вирішення головним чином економічних завдань.

Можливості органів публічної влади встановлювати партнерські взаємини з бізнес-структурами спираються на норми чинного законодавства. Разом з тим міцною нормативно-правової основи для партнерства органів публічної влади і бізнес-структур в даний час не створено. Питання взаємодії державних органів і приватних структур в сучасних умовах набувають особливого значення. Для України на сьогодні невирішеною проблемою залишається відсутність широкої вітчизняної практики залучення ДПП в трансформаційних перетворень вітчизняної економіки, недостатність теоретичних досліджень форм, методів і сфер його застосування.

Країни, в яких механізм ДПП був сформований раніше, ніж в Україні, і вже успішно працює, можуть виділити чинники, які стимулюють співробітництво бізнесу і держави.

Проект в рамках ДПП в першу чергу повинен бути економічно цікавим бізнесу.

Серед обов'язкових складових успішної співпраці держави і бізнесу виділяють можливість об'єднання схожих проектів в різних містах для здійснення масштабніших інвестицій, а також залучення досвідчених консультантів.

Влада повинна залишати за собою контроль реалізації цих проектів і постійно моніторити якість послуг, що надаються.

Як зазначає Каміло Врана, радник голови ради директорів Агентства публічно-приватного партнерства Хорватії, перш ніж затівати проект в рамках ДПП, місцевій владі в першу чергу необхідно самим чітко визначитися, в якому напрямку має розвиватися місто. "Потрібен стратегічний план. Найголовніша помилка, яку можна зробити – це сплутати політичні пріоритети зі стратегічними, в яких дійсно потребує суспільство", – говорить він.

У свою чергу Адам Едржеєвській, директор з міжнародного напрямку Інституту публічно-приватного партнерства Польщі, нагадує, що для інвестора дуже важлива економічна стабільність в країні, так як проекти ДПП, як правило, розраховані на тривалий термін. Також стимулює розвиток

ДПП фактором є наявність єдиного уповноваженого органу центральної влади.

Таким чином, аналізуючи вітчизняний досвід становлення ДПП, робимо висновок про те, що однією з основних проблем вітчизняного ДПП сьогодні є сформоване у більшості його учасників розуміння ДПП як форми участі бізнесу у вирішенні проблем загальнодержавного масштабу переважно за рахунок бюджетних коштів. Разом з тим таке вузьке трактування ДПП видається не зовсім правильною. Взаємодія влади і бізнесу є одним з найважливіших умов успішного соціально-економічного розвитку нашої країни. Органи публічної влади і бізнес повинні працювати узгоджено в загальнонаціональних інтересах, формуючи партнерські моделі взаємовідносин в різних сферах. І тут дуже важливо, знайти баланс інтересів, необхідний для реалізації суспільно значимих проектів.

Тобто, що потрібно для успішного розвитку державно-приватного партнерства:

- політична воля і сильне лідерство на місцевому рівні
- стабільна економічна ситуація, так як проекти ДПП, як правило, розраховані на тривалий термін
- держпідтримка на центральному рівні, існування єдиного координуючого органу
- вивчення міжнародного досвіду
- залучення досвідчених консультантів
- чесна конкуренція

ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ЖКГ УКРАЇНИ

С. І. ДРАЧОВА, студ.

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Реформування Житлово-комунального господарства (ЖКГ) є однією з найактуальніших проблем, оскільки стосується інтересів як населення, так і всього народного господарства України в цілому. Під реформуванням мається на увазі – формування нових організаційно-правових форм, зміна економічних відносин, перетворення законодавчої та нормативної бази,